

Hümanist Belge

Hümanistler, bu yüzyılın, bu çağın kadını ve erkeğidir. Tarihsel hümanizmin öncesini tanır ve sadece şu anda merkezi konumu işgal edenlerden değil farklı kültürlerin katkılarında da ilham alırlar. Ayrıca onlar; bu yüzyılı ve bu binyılı geride bırakıp yeni bir dünyaya doğru atılan kadın ve erkeklerdir.

Hümanistler, tarihlerinin çok uzun olduğunu ve geleceklerinin daha da uzun süreceğini hisseder. Bugünün genel krizinin üstesinden gelmek için mücadele ederken geleceği düşünürler. İyimserdirler, sosyal ilerlemeye ve özgürlüğe inanırlar.

Hümanistler enternasyonalisttir ve evrensel bir insan ulusu emelindedirler. Yaşadıkları dünyayı küresel olarak kavrar ve yakın çevrelerinde harekete geçerler. Tek tip değil, çok çeşitli bir dünya arzularlar: etnik kökenlerde, dillerde ve geleneklerde çoklu; mahalli yerlerde, bölgelerde ve özerkliklerde çoklu; fikirlerde ve emellerde çoklu; inançlarda, ateizmde ve dindarlıkta çoklu; işte çoklu; yaratıcılıkta çoklu.

Hümanistler, efendiler istemez; ne liderler ister ne şefler, ne kimsenin temsilcisi gibi hisseder ne de şefi. Onlar ne merkezi bir devlet ne de onun yerini alacak bir alternatif devlet ister, ne polis ordularını ne de onun yerini alacak silahlı çeteleri ister.

Ancak hümanist emeller ile günümüz dünyasının gerçekleri arasında bir duvar dikildi. O halde onu alaşağı etme zamanı geldi. Bu, dünyadaki tüm hümanistlerin birliğini gerektirir.

I. Dünyanın Sermayesi

İşte büyük evrensel gerçek: para her şeydir. Para hükümettir, hukuktur, iktidardır. Temel geçim kaynağıdır. Ama aynı zamanda sanattır, felsefedir ve dindir. Para olmadan hiçbir şey yapılmaz; yapılamaz. Parasız kişisel ilişki olamaz. Parasız dostluk olmaz ve sakın bir yalnızlık bile paraya bağlıdır.

Ancak bu “evrensel gerçek” ile olan ilişki çelişkilidir. Çoğunluk bu durumu istemiyor. O halde, paranın zorba hükümdarlığının ortasındayız. İsimleri, temsilcileri, icracıları ve kuşku götürmeyen prosedürleri olduğu için soyut olmayan bir tiranlıktır bu.

Bugün, ne feodal ekonomilerle ne ulusal endüstrilerle, hatta ne de bölgesel grupların çıkarlarıyla ilgilidir. Bugün, şu tarihsel sağ kalanların, kendi paylarını uluslararası finans-kapitalin emirlerine uydurmasıyla ilgilidir. Dünya çapında yoğunlaşan, spekülasyon bir sermayedir bu. Öyle ki ulusal devlet bile hayatta kalmak için kredi ve borca ihtiyaç duyuyor. Hepsi yatırım dileniyor ve bankaya nihai kararları üstlenmesi için garantiler veriyor. Bu şirketlerin yanı sıra tarlaların ve şehirlerin de bankaların tartışmasız mülkü olacağı zaman geliyor. Alternatif devlet zamanı geliyor ve bu eski düzen ortadan kaldırılmalı.

Aynı şekilde eski dayanışma da yok oluyor. Nihayetinde bugün, toplumsal dokunun parçalanması ve genel yokluklara rağmen birbirlerinden kopuk ve bağlantısız milyonlarca insanın ortaya çıkması ile ilgilidir. Büyük sermaye, sadece üretim araçlarının kontrolü sayesinde nesnellığe değil, aynı zamanda iletişim ve bilgi araçlarının kontrolüyle öznelliğe de hükmeder. Bu koşullar altında, doğayı kullanılmaz hale getirip insanı da günbegün bertaraf ederek maddi ve sosyal kaynaklara istediği gibi hükmedebilir. Bunun için yeterince teknoloji

emirlerine amadedir. Ve tıpkı şirketlerin ve devletlerin içini boşalttığı gibi, bilimin de içini boşaltarak sefalet, yıkım ve işsizlik için teknolojiye dönüştürüyor.

Hümanistler, bugün dünyanın tam istihdam, gıda, sağlık, barınma ve eğitim açısından geniş bölgelerin sorunlarını, kısa sürede çözmek için yeterli teknolojik koşulların bulunduğunu vurgularken çokça kanıt göstermeye ihtiyaç duymazlar. Bu olasılığın gerçekleşmeme sebebi sadece büyük sermayenin canavarca spekülasyonunun onu engellemesidir.

Büyük sermaye, piyasa ekonomisi aşamasını çoktan tüketti ve kendi ürettiği kaosla başa çıkmak için toplumu disiplin altına almaya başladı. Diyalektik olarak bu irrasyonellikle karşı karşıya kalan aklın sesleri değil ama daha çok en karanlık ırkçılık, köktencilik ve fanatizmin sesleri yükseliyor. Ve eğer bu neo-irrasyonelizm, bölgelere ve topluluklara liderlik ederse, ilerici güçler için eylem alanı her geçen gün daralacaktır. Öte yandan, milyonlarca çalışan hem devletçi merkezîyetçiliğin gerçek dışılıklarının hem de kapitalist demokrasinin yanlışlıklarının zaten farkına varmıştır. Böylece işçiler, halkların partileri ve hükümetleri sorguladığı gibi, rüşvetçi sendika liderlerine karşı ayaklanır. Ancak bu fenomenlere bir yön vermek gereklidir. Aksi takdirde ilerlemeden kendiliğinden dururlar. Üretim faktörlerinin temel konularını insanlar arasında tartışmak gereklidir.

Hümanistler için üretim faktörleri emek ve sermayedir. Spekülasyon ve tefecilikse gereksizdir. Mevcut durumda hümanistler, bu iki faktör arasında var olan saçma ilişkinin tamamen dönüştürülmesi için mücadele ediyor. Şimdiye kadar bu dengesizlik, yatırımın üstlendiği "risk" ile haklı çıkarılarak, kârın sermaye için ve maaşın da işçi için olduğu empoze edildi. Sanki her işçi, işsizliğin ve krizin iniş çıkışlarında bugününü ve geleceğini riske atmıyormuş gibi. Ancak bunun dışında şirket idaresinde, yönetim ve kararlar söz konusudur. Şirkete yeniden yatırım yapmayı amaçlamayan, şirketin genişlemesini veya çeşitlendirilmesini hedeflemeyen, yeni iş kaynakları yaratmayan kâr, finansal spekülasyona doğru kayar. Dolayısıyla, işçilerin mücadelesi, sermayeyi maksimum verimle üretime zorlamak için yönlendirilmelidir. Ancak yönetim ve idare paylaşılmadıkça bu uygulanamaz. Aksi takdirde, toplu işten çıkarmalardan, şirketin kapatılması ve boşaltılmasından nasıl kaçınılabilir? Çünkü büyük zarar, üretkenlik artışının bir sonucu olarak elde edilebilecek kârlarda değil, yetersiz yatırım, hileli iflas, zorunlu borçlanma ve sermaye kaçışındadır. Ve eğer 19. yüzyılın öğretileri takip edilerek, üretim araçlarına işçiler tarafından el konulmasında ısrar edilirse, gerçek sosyalizmin son dönemdeki başarısızlığı da hesaba katılmalıdır.

Emeğin sınırlarının belirlendiği gibi sermayenin sınırlarının da belirlenmesinin, sermayenin daha karlı noktalara ve alanlara kaçışına sebep olacağı muhalefeti için bir şey açığa kavuşturulmalıdır: şu anki mevcut şemanın mantıksızlığı doygunluğa ve dünya krizine yol açtığından bu kaçış çok daha uzun süre devam etmeyecektir. Bu itiraz, radikal bir ahlaksızlığın tanınmasının yanı sıra, sermayenin bankaya transferinin tarihsel sürecini de görmezden gelir. Bunun sonucunda patronun kendisi özerk görüldüğü bir zincir içinde kararsız bir işçi haline gelir. Öte yandan, resesif süreç kötüleştikçe, aynı işletmeler bu noktaları dikkate almaya başlayacaktır.

Hümanistler, Devletin dünya finans kapitalinin bir aracı olmasını engellemek, üretim faktörleri arasındaki ilişkinin adil olmasını sağlamak ve topluma özerkliğini geri kazandırmak için sadece çalışma alanında değil, aynı zamanda siyasi alanda da hareket etme ihtiyacı hissediyor.

II. Resmi Demokrasi ve Gerçek Demokrasi

Demokrasinin yapısı, ana temelleri çatlayarak ciddi şekilde yıkıldı: güçler arası bağımsızlık, temsil yetkisi ve azınlıklara saygı.

Güçler arasındaki teorik bağımsızlık bir çelişkidir. Onları birbirine bağlayan yakın ilişkileri doğrulamak için pratikte her birinin kökenini ve bileşimini araştırmak yeterlidir. Aksi olamaz. Hepsi aynı sistemin parçasıdır. Dolayısıyla, sıkça görülen işlev çakışması, bazılarının diğerlerinin önüne geçmesi, yolsuzluk ve usulsüzlük krizleri, belirli bir ülkenin küresel ekonomik ve politik durumuna tekabül eder.

Temsil yetkisine gelince, genel oy hakkının genişletilmesinden bu yana, halk temsilcilerinin seçimi ve nihai yetki arasında tek bir eylem olduğu düşünülüyordu. Ancak zaman geçtikçe açıkça görüldü ki, çoğunluğun azınlığı seçtiği bir ilk eylem ve bu azınlığın çoğunluğa ihanet ettiği, aldıkları yetki dışındaki çıkarları temsil ettiği ikinci bir eylem vardı. Bu kötülük, halkın ihtiyaçlarından uzaklaşmış liderliklere indirgenen siyasi partilerde zaten kuluçkaya yatırılıyor. Ve parti mekanizmalarında, büyük çıkarıcılar, adayları finanse ediyor ve izlemeleri gereken politikaları dikte ediyor. Tüm bunlar, temsil yetkisi kavramı ve uygulamasında var olan derin bir krizi açıkça ortaya koyuyor.

Hümanistler, referanduma, halk oylamasına ve adayların doğrudan seçimine en yüksek önemi vererek temsil yetkisi pratiğini dönüştürmek için mücadele eder. Çünkü birçok ülkede, bağımsız adayları siyasi partilere tabi kılan yasalar veya toplumun iradesinin önüne çıkmak için hileler ve ekonomik sınırlamalar hâlen var. Vatandaşın seçme ve seçilme hakkına karşı çıkan herhangi bir anayasa veya yasa, tüm yasal düzenlemelerin üstünde olan gerçek demokrasiyle toptan alay eder. Ve fırsat eşitliği ile ilgili ise, adayların önerilerini sunduğu seçim döneminde medya, herkese tam olarak aynı fırsatları sunarak halkın hizmetinde olmalıdır. Öte yandan, seçmenlerine vaat edilenleri yerine getirmeyenler için, yasa ihlali, işten çıkarılma veya siyasi yargılanma riskiyle karşı karşıya kalacağı siyasi sorumluluk kanunları uygulanmalıdır. Çünkü şimdiki haliyle, vaatlerine uymayan kişi veya partilerin gelecek seçimde sandıkta cezasını çekeceği diğer hileli çözüm, temsil edilenlere karşı yapılan ikinci ihanet eylemini hiçbir kesintiye uğratmaz. Acil konularda direkt oylama konusuna gelince, teknolojik uygulama için elimizde günbegün daha fazla imkân vardır. Manipüle edilen anketlere ve sondajlara öncelik verilmesi için değil, daha ziyade gelişmiş elektronik ve bilişim araçlarıyla katılımı ve direkt oylamayı kolaylaştırmak için.

Gerçek bir demokraside, azınlıklara hakları olan temsil edilme garantisi verilmelidir. Ayrıca, uygulamaya dahil olmaları ve gelişmelerini teşvik eden bütün önlemler için elden gelen çaba gösterilmelidir. Günümüzde yabancı düşmanlığı ve ayrımcılığın taciz ettiği azınlıklar kaygıyla tanınmayı talep ediyorlar bu anlamda açık veya gizli neo-faşizm yenilinceye kadar her yerde mücadeleye öncülük ederek bu konuyu en önemli tartışmalar düzeyine yükseltmek hümanistlerin sorumluluğundadır. Nihayetinde, azınlıkların hakları için mücadele etmek, tüm insanların hakları için mücadeleye etmektir.

Ayrıca, bir ülkenin bileşimindeki tüm iller, bölgeler veya özerklikler de günümüzde büyük sermayenin elinde duyarsız bir araç olan merkezi devletin zorlamasından dolayı aynı azınlık

ayrımcılığına maruz kalır. Bu, gerçek siyasi gücün söz konusu tarihi ve kültürel varlıkların eline geri döndüğü bir federatif örgüt teşvik edildiğinde sona ermelidir.

Kısacası, emek, sermaye, gerçek demokrasi konularını, devlet aygıtının adem-i merkeziyetçiliğinin (yetkinin dağıtılması) hedeflerini ortaya koymak ve siyasi mücadeleyi yeni bir toplum türü yaratmaya doğru yönlendirmektir. Günden güne bağımlılıktan boğulmuş halkların dinamik ihtiyaçlarına uygun, esnek ve sürekli değişen bir toplum.

III. Hümanist Tavır

Hümanistlerin eylemi, Tanrı, Doğa, Toplum veya Tarih hakkındaki hayali teorilerden ilham almıyor, acıyı uzaklaştırmak ve zevki yakınlaştırmaktan ibaret olan yaşamın gerekliliklerinden ortaya çıkıyor. Ancak insan yaşamı, geçmiş deneyimlere ve mevcut durumu iyileştirme niyetine dayanarak gelecek öngörülerini ihtiyaçlara ekler. Onun deneyimleri, tüm türlerde olduğu gibi, doğal ve fizyolojik seçimlerin veya birikimlerin basit bir ürünü olmasından ziyade mevcut acının üstesinden gelmeyi ve gelecekte bundan kaçınmayı hedefleyen sosyal ve kişisel deneyimdir. Onun toplumsal üretimlerde biriktirdiği çalışmalar, doğal koşulları, hatta kendi bedenini bile iyileştirmek için sürekli mücadele ederek nesilden nesile geçer ve dönüştürülür. Bu nedenle insan, tarihsel olarak dünyayı ve kendi doğasını dönüştürebilen bir sosyal eylem tarzıyla tanımlanmalıdır. Bir birey ya da insan grubu kendini başkalarına şiddetle her dayattığında, kurbanlarını "doğal" nesnelere dönüştürerek tarihi durdurmayı başarır. Doğanın niyeti yoktur, dolayısıyla başkalarının özgürlüğünü ve niyetlerini reddetmek onları doğal nesnelere, kullanım nesnelere dönüştürür.

İnsanlığın yavaş yavaş yükselen ilerleyişi, bazı insanların başka insanlar tarafından hayvani bir şekilde ele geçirilmesini ortadan kaldırarak doğayı ve toplumu dönüştürmelidir. Bu gerçekleştiğinde, tarih öncesinden tam bir insanlık tarihine geçilecek. Bu esnada, gerçekleştirdikleri ve özgürlüğüyle tam insanlık değerinden başka bir merkezi değerden yola çıkamaz. Bu nedenle hümanistler, "İnsanlığın üstünde hiçbir şey yoktur ve hiçbir insan diğerinin altında değildir" diye ilan eder. Tanrı, Devlet, Para veya başka herhangi bir varlık merkezi değer olarak yerleştirilirse sonrasında insanlığın kontrolü veya fedakarlığı için koşullar yaratılarak insanlık ikincilleştirilir. Hümanistler bu noktada nettir. Hümanistler ateist veya inanandır, ancak dünya vizyonlarını ve eylemlerini temellendirmek için inançsızlıklarından veya inançlarından yola çıkmazlar. İnsanlıktan ve onun temel ihtiyaçlarından yola çıkarlar. Ve daha iyi bir dünya için mücadelelerinde, Tarihi ilerleyen bir yönde harekete geçiren bir niyet keşfettiklerine inanırlarsa, bu inancı ya da keşfi insanlığın hizmetine sunarlar.

Hümanistler temel sorunu ortaya koyuyor: yaşamak isteyip istemediğinizi bilmek ve bunu hangi koşullarda yapacağınıza karar vermek.

İnsan gelişimini engellendiğinden dolayı her türlü fiziksel, ekonomik, ırksal, dini, cinsel ve ideolojik şiddet, hümanistleri tiksindirir. Her türlü açık veya gizli ayrımcılık, hümanistler için bir itiraz sebebidir.

Hümanistler şiddet kullanmaz, ancak her şeyden önce korkak değildir ve şiddetle yüzleşmekten korkmazlar çünkü eylemleri mantıklıdır. Hümanistler, kişisel yaşamlarını sosyal yaşamla birleştirir. Sahte çatışmalar ortaya koymazlar ve onların tutarlılıkları buradan gelir.

Hümanizm ve anti-hümanizmi ayıran çizgi şöyledir: Hümanizm büyük sermaye karşısında emek meselesini ortaya koyar; resmi demokrasi karşısında gerçek demokrasi,merkeziyetçilik karşısında adem-i merkeziyetçilik (yetkinin dağıtılması); ayrımcılık karşısında anti-ayrımcılık, baskı karşısında özgürlük, boyun eğme, suç ortaklığı ve anlamsızlık karşısında hayatın anlamı meselesini ortaya koyar.

Hümanizm seçim özgürlüğüne dayandığından, şu andaki tek geçerli etiğe sahiptir. Aynı şekilde, niyet ve özgürlüğe inandığından, hata ile kötü niyet, hatalı ve hain arasında ayrım yapar.

IV. Naif Hümanizmden Bilinçli Hümanizme

Hümanizm sosyal tabanda, işçilerin işyerlerinde ve yaşadıkları yerlerdeki basit protestoyu, ekonomik yapıların dönüştürülmesini amaçlayan bilinçli bir güce dönüştürmelidir.

Sendika örgütlerinin mücadeleci üyeleri ve ilerici siyasi partilerin üyelerine gelince, kısa vadeli taleplerin ötesinde, örgütlerine hümanizmin hedeflediği temel tasarımlarla bir yön vererek kayıtlı oldukları örgütlerin liderliğini dönüştürme eğiliminde oldukları ölçüde onların mücadeleleri tutarlı hale gelecektir.

Normalde adaletsizliğe duyarlı olan geniş öğrenci ve öğretmen tabakaları, sistemin genel krizi onları etkilediği ölçüde, değişim isteklerinin farkına varacaklar. Ve şüphesiz günlük trajediyle temas halindeki basın mensupları bugün, üretimleri bu insanlık dışı sistemin teşvik ettiği kurallarla çelişen aydın kesimler gibi, hümanist bir yönde hareket edebilecek bir konumdadır.

İnsanın acı çekmesi konusuna dayanarak, mülksüzleştirilen veya ayrımcılığa uğrayanlar yararına özveride bulunmaya davet eden çok sayıda tutum vardır. Dernekler, gönüllü gruplar ve nüfusun büyük bir kesimi bunun için harekete geçer, bazen de olumlu katkılarda bulunurlar. Şüphesiz ki katkılarında biri de bu sorunlar hakkında itirazda bulunmaktır. Ancak bu tür gruplar eylemlerini, bu kötülöklere yol açan yapıları dönüştürmek için gerçekleştirmezler. Bu tutumlar, bilinçli Hümanizmden daha çok insancılığa aittir. İçlerinde bazı protestolar ve küçük kapsamlı eylemler vardır ki derinleştirilip genişletilebilir.

V. Anti-hümanist Alan

Büyük sermayenin harekete geçirdiği güçler halkları boğdukça, bu huzursuzluktan yararlanıp, sahte suçlulara kanalize ederek güçlenmeye başlayan tutarsız tavırlar ortaya çıkıyor. Bu neo-faşizmin temelinde, insani değerlerin derin bir inkârı vardır. Ayrıca bazı sapkın ekolojik akımlarda önceliğe insan yerine doğayı koyar. Ekolojik felaketin insanlığı tehlikeye attığını değil, insanlığın doğaya saldırdığı için felaket olduğunu vaaz verirler. Bu akımların bazılarına

göre insan kirlenmiş ve dolayısıyla doğayı kirletmektedir. Tıp, hastalıklarla mücadelede ve yaşamı uzatmada başarılı olmasaydı, onlar için daha iyi olurdu. Nazizm'in bildirilerini hatırlatan histerik bir üslupla "Önce Dünya" diye bağırlar. Oradan, yozlaşmış kültür ve kirlenmiş yabancı ayrımcılığına kısa bir adım vardır. Bu akımlar aynı zamanda anti-hümanizmin bir parçasıdır çünkü derinlerde insanı hor görürler. Onların akıl hocaları, moda olan nihilist ve intihar eğilimlerini yansıtarak, kendilerini küçümserler.

Birçok duyarlı insan da çevreciliğe katılır çünkü ortaya sürdüğü sorunun ciddiyetini anlar. Ancak bu çevrecilik, uygun olan hümanist karaktere bürünürse, mücadeleyi felaketin öncülerine, yani büyük sermayeye, yıkıcı sanayiler ve şirketler zincirine, askeri-sanayi kompleksinin yakın akrabalarına doğru yönlendirecektir. Foklar hakkında endişelenmeden önce, dünyanın birçok yerinde sağlık ve barınma yetersizlikleri, açlık, aşırı kalabalık, ölü doğum, hastalıkla ilgilenilmelidir. Ve teknolojik olarak gelişmiş dünyada işsizliği, sömürüyü, ırkçılığı, ayrımcılığı ve hoşgörüsüzlüğü vurgulamalıdır. Bu dünya, öte yandan, onun irrasyonel büyümesi uğruna ekolojik dengesizlikler yaratır.

Sağcıların Anti-hümanizmin siyasi araçları olarak düşünülmesini gereğinden fazla açıklamaya gerek yoktur. İçlerindeki kötü niyet o kadar yüksek seviyelere ulaşır ki, periyodik olarak kendilerini "Hümanizm" in temsilcileri olarak tanıtır. Aynı bunun gibi, gülünç bir "Teosentrik Hümanizm"e dayalı teori kurmaya kalkışan kurnaz din adamları da yok değil. Dini savaşların ve engizisyonların mucitleri; batı hümanizminin tarihi babalarının cellatları olan bu insanlar, kurbanlarının erdemlerini kendilerine mâl etmiş ve hatta bu tarihsel hümanistlerin "sapmalarını affedecek" kadar ileri gitmişlerdir. Sözlerin sahiplenilmesindeki kötü niyet ve eşkıyalık o kadar büyüktür ki, anti-hümanizm temsilcileri kendilerini "hümanistler" adıyla örtmeye çalışmıştır.

Anti-hümanizmin emrinde olan kaynakların, araçların, yöntemlerin ve söylemlerin envanterini çıkarmak imkânsızdır. Her halükârda, daha sinsî eğilimlerini açıklığa kavuşturmak, birçok spontane veya naif hümanistin fikirlerinin ve sosyal pratiklerinin anlamını gözden geçirmesine yardımcı olacaktır.

VI. Hümanist Eylemin Cepheleri

Hümanizm, gittikçe daha fazla sosyal hareket karakterini alma niyetiyle çalışma, sendika, siyasal, kültürel ve yaşamsal alanlarda eylem cepheleri düzenler. Bunu yaparken, farklı ilerici güçler, gruplar ve bireylerin kimliklerini veya özgünlüklerini kaybetmeden dahil olma koşullarını yaratır. Böyle bir hareketin amacı, toplumsal dönüşümü eylemleriyle yönlendirerek, nüfusun geniş katmanlarını giderek daha fazla etkileyebilen güçlerin birliğini teşvik etmektir.

Hümanistler ne saftır ne de romantik zamanlara özgü ifadelerin cazibesine kapılırlar. Bu anlamda, önerilerini sosyal bilincin en ileri ifadesi olarak görmedikleri gibi örgütlerini tartışılmaz olarak düşünmezler. Hümanistler, çoğunlukların temsilcileri gibi davranmaz. Her halükârda, yaşamak zorunda oldukları bu zamanda en elverişli ve mümkün olduğuna inandıkları dönüşümleri amaçlayarak en adil şekilde hareket ederler.

